מב: נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

בית הסקילה היתה חוץ לשלש מחנות. היינו בירושלים לאיכא שלש מחנות וכמי דינין שבכל עיר ועיר היתה בית הסקילה חוץ לעיר כדפי' הקונטרס והיינו משום דכל עירות המוקפות חומה יש להן דין מחנה ישראל כדתנן בפרק קמא דכלים: **כי** היכי דלא לתחזו בית דין רוצחים. אמאי דמרמיקין לחוץ מכ"ד בית הסקילה יהיב טעמא כדפ"ה אבל חוץ לב"ד קרא קא דריש כמתני' הוצא את המקלל והא דאמר בפ' נערה שנתפתתה (כתובות דף מד. ומה: וסס"ה) נערה המאורסה שאין לה פתח בית אב ועובד ע"ז בעיר שרובה נכרים סוקלין אותם על פתח בית דין שאני התם דכתיב שערין וכיון דלא אפשר מוקמינן אשער ב"ד והאי דלא יליף שאר נסקלין מהתם דנבעי שערין דדלמא הוו להו נערה המאורסה ועובד ע"ז שני כתובים הכאים כאחד ועוד הא כתיב הוצא כדתנן כמתניתין:

ונאמר בפרים הנשרפים. תימה והא נקדשים דבר הלמד בהיקש אין מחד ומלמד בגזרה שוה ואיכא למ"ד בפרק איזהו מקומן (זבחים דף נ.) דבתר המלמד אזלינן כיון דמלמד קדש אע"ג דלמד חול והיא גופה תימה בפר העלה מנא לן כיון דפר כהן משיח לא גמר אלא מהיקישא דדשן ולמאן דגמר בסוף איזהו מקומן (שם דף נז.) הימנו ודבר אחר ח"ש דאגב דגמרינן ההוא מחנה שכתוב בו בהדיא גמרינן מיניה אחריני:

שכן אדם. דאון למחנה דשחוטי חוץ לאדם קאי כדפ"ה מיהו אע"ג דהיינו ודאי פשטיה דקרא מ"מ אם עמד בחוץ והכניס ידו לפנים ושחט או שחט בסכין ארוכה שחיטתו כשירה כדאמרינן פרק שני דזבחים (דף לג.) וכרים חולין (דף כ:) ואם עמד בפנים והושיט ידו בחוץ ושחט בחוץ חייב דלאו בשחט תליא מילתא אלא בנקמה דקדשים דקיימא בחוץ: **פיגול.** הא דלא נקט נותר וטמא דלא תשיב אלא מידי דשייך בהולאת מחנה מיהו קשה דלא תשוב פסול יוצא:

משה היכא הוה יתיב. ול"ת כל הני דפרים למה לי וי"ל דלא תימא נילף משחוטי חוץ דקדשים מקדשים:

לא

נגמר הדין. לחובה: **מוליאין אותו לסקלו.** אידי דסקילה רישא דכולהו ארבע מיתות היא מפרש מילי דידה ברישא והדר מפרש שארא בפירקין דלקמן כסדר: **חוץ לבית דין.** רחוק מבית דין קלת: **שנאמר הוצא.** אלמא לאו במקום הועד קטלוהו: **והסודרין בידו.** לקמיה מפרש למאי מיבעי: **והסוס רחוק ממנו כדי שיכא.** אדם רוכב על סוס ומשך על גד בית הסקילה שיהא קרוב לדחוף אחר הנסקלין ומגיע ומתרחק מזה שהסודרין בידו אלא עיניו וכלבד שיוכל לראותו אם יניף בסודרין: **אמר אחד.** מב"ד יש לי ללמד עליו זכות: **הלה.** העומד על הפתח וכוכב הסוס היה מכיר בו והוא רץ אחר המנהיגים ומעמידן עד שיחקרו ב"ד אם יהא טעם בדבריו אל זה: **וכלבד שיהא ממש בדבריו.** קלת דאיה הדומה לזכות. ובגמרא(ד) פריך מנא ידעי הכי סוקלין אם יש ממש בדבריו והלא לא תלמידים הם: **גמ' וכית הסקילה חוץ לבית דין.** הוא דבעינן אבל חוץ לשלש מחנות לא בעינן: **חוץ לשלש מחנות.** בירושלים הוא דשייך למימר דאיכא עזרה מחנה שכינה והר הבית מחנה לויה וכל העיר מחנה ישראל וכבתי דיים שבכל עיר ועיר נמי הוי בית הסקילה חוץ לעיר דומיא דירושלים: ומשני **ג"מ.** מדתנן חוץ לבית דין: **דאי נפיק בי דינא.** וקבעי מקום הוועד שלהם חוץ לעיר כגון שתי סנהדראות קטנות שהיו בירושלים אחת על פתח העזרה ואחת יושב על פתח הר הבית וכן כל שאר עיירות אי קבעי מקומן חוץ לחומה עבדינן בית הסקילה חוץ לב"ד רחוק מהן: **כי היכי דלא ליחזי בית דין רולחין.** דגנאי הדבר דתנן (מכות דף ז.) סנהדרין ההורגת פעם אחת נשכנע נקראת חבלנית וכל שכן אם יהיה קרוב למקומן מיחזי מקום איבוד נפשות: **אי נמי.** לכך היו מרחיקין בית הסקילה כדי שתהא שהות לסקילה באורך הדרך ובתוך כך ימצא אחד ראיה של זכות וילילהו ויחזירוהו ותיהוי ליה הצלה: **מנא הני מילי.** דבית הסקילה חוץ לשלש מחנות: **פרים הנשרפים.** פר העלם דבר של ציבור ופר כהן משיח שאינן נאכלין אלא נשרפין דכתיב והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה וגו': **שאין ס"ל.** אין אנו למידים ממנו כלום שהרי כבר נאמר כאשר שרף את הפר הראשון של משיח ובהוא כבר נאמר(ה) אל מחוץ למחנה ומה בא זה ללמדנו אלא ליתן להם מחנה שניה: **וכשהוא אומר אל מחוץ למחנה.** כלו את אהרן בהוצאת הדשן של תפוח שעל המזבח החיצון שאין מלמדנו כלום שהרי כבר נאמר בפר כהן המשיח אלו(ו) שפך הדשן שרף וכתיב בדידהו חוץ למחנה ממילא שמעינן דשפך הדשן חוץ למחנה הוא ולמה נאמר כאן ליתן לכולם מחנה שלישית דעל כרחיך כולהו בחד דוכתא עביד להו: **ולילף.** מקלל מחוץ למחנה דשחוטי חוץ דהוי חוץ למחנה אחת כדכתיב (ויקרא ח) ואל פתח אהל מועד לא הביאו: **שכן הוצא אל מחוץ מכשיר ומכפר.** סימן הוא שדומה מקלל לפרים נשרפין בכל אלה ולא לשחוטי חוץ: **הוצא.** במקלל ופרים נאמר הוצאה ולא בשחוטי חוץ. ונאמר בהן אל מחוץ למחנה ובשחוטי חוץ לא כתיב אלא אשר ז'ישחט מחוץ. ומחוץ למחנה האמור בשניהם הכשר מצותן בכך ומחוץ למחנה האמור בשחוטי חוץ אין הכשרן אלא עבירה היא. ובמקלל ופרים מכפר הוצאתן כדאמרינן (לקמן דף מג.:) במתני' היום הזה אתה עבור כו' אבל שחוטי חוץ אינה כפרה אלא חטא: **שכן אדם.** מחוץ למחנה דמקלל באדם כתיב וכן האמור בשחוטי חוץ באדם השוחט קאי שלא ישחט מחוץ למחנה ומחוץ למחנה האמור בפרים אפר קאי ולאו באדם דלא כתיב יצא אלא והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה: **חוטא.** מקלל חוטא הוא ושוחט חוץ חוטא לאפוקי פר אלאו חוטא הוא: **כנשמה.** מחוץ למחנה של שניהם נטילת נשמה נאמר זה נקבל וזה שוחט אבל פר א) שוחט ועומד: ליגנא אחרינא נטילת נשמה דשוחט חוץ היינו חיוב כרת שמתחייב בשחיטה זו: **פיגול.** מחוץ למחנה דשחוטי חוץ ומקלל אי אתה מוצא פיגול אלא מי אתה מוצא פיגול אלא פרים דאיין להתפגל על יד אותו חוץ למחנה שאם שחטו על מנת להקטיר איאמוריהן בחוץ מתפגלין. וליגנא דקרא נקט דקרי חוץ למקומו פיגול כדאמרי' בזבחים (דף כח.) ואע"ג דליגנא דרבנן לא קרי פיגול אלא חוץ לזמנו: **מכשיר עדיף ליה.** למילף חוץ למחנה האמור בשני אלו כך היא חובתו וראויין ללמוד זה מזה ולא מחוץ למחנה דשחוטי חוץ שהוא שלא כדת וכמצוה: **רב פפא אמר.** מהכא נפקא לן בית סקילה חוץ לג' מחנות: **משה.** לוי היה ושרוי במחנה לויה ואמר ליה רחמנא הוצא כו': **לעשייה.** לומר שכמו שנטטוו כך עשו:

וכני

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פי"ב מהלכות סנהדרין הלכה ג סמג עשין נח:

ב ב מיי' שם ופי"ג הלכה ח סמג שם:

ג (מיי' פי"ז מהל' מעשה הקרבנות הל' כן):

ד (מיי' פ"ג מהל' פרה הלכה לז):

רבינו חננאל

ע"ז נגמר הדין מוציאין אותו לסקלו כו'. ואקשי' וכי בית הסקילה חוץ לב"ד הוה והתניא בית הסקילה היה חוץ לשלש מחנות ושנינן אי מזדמנא מילתא ונפק כי דינא חוץ לג' מחנות מרחקינן לבית הסקילה טפי חוץ (למחנות) (לב"ד) כי היכא דלא ליתחוי ב"ד רוצחים ומנא לן דבית הסקילה היה חוץ לג' מחנות דת"ר הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וכתיב בפרים הנשרפין אל מחוץ למחנה מה להלן חוץ לג' מחנות דכתיב בפר כהן משיח אל מחוץ למחנה ובפר העדה כתיב אל מחוץ למחנה וכתיב בדשן והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה הרי שלש מחני' וליף מקלל מפרי' הנשרפים מה להלן חוץ לג' מחנות אף כאן חוץ לג' מחנות. ואמרי' וליף מקלל משוחט חוץ דכתיב ביה אשר ישחט אל מחוץ למחנה ואינו אלא מחוץ למחנה אחת ואמרינן מסתברא פפרים הנשרפין הוה לי' למילף שכן יש בהן הוצא אל מחוץ למחנה כשם שכתיב במקלל ובשוחט חוץ אין כתיב בו הוצא ועוד פר כהן משיח מכשיר לעבודה שאין חוטא מקריב לכפר דלא תראה ביום הכפורים חטאתו ואחר כך חטאת העם ומכפר חטאתו ומקלל מיתתו מכפרת כדכתיב ולארץ לא יכופר בדם אשר שופך בה כי אם בדם שופכו ומכשירו וי"א מדכתיב בפר העדה וסמכו וקני העדה את ידיהם ובמקלל כתיב וסמכו כל השומעים את ידיהם הנה זה מכשיר הזה מכשיר והיא המכי' וכן פר העדה מכפר והחיוב מיתת ב"ד מכפרין ודחינן ארבעה משוחט חוץ הוה ליה למילף שכן המקלל אדם והשוחט חוץ אדם כמותו לאפוקי פרים דבהמות נינהו וזה חוטא וזה חוטא והפרים לא חטאו. וזה נשמתו נישלה המקלל וזה נשמתו ניטלה השוחט חוץ שהוא בכרת לאפוקי פרים שבשרם נשרף. וכן המקלל ושוחט חוץ אין בהן פיגול. ואסיק' מכשיר ממכשיר עדיף ליה ושאר השמועה

מסורת הש"ס

ו) (לקמן נב.), **ב)** (ני' סדר המשנה לי' לגמר), **ג)** יומא סח. ובמיס קה:, **ד)** (לקמן מג.), **ה)** (ויקרא ד ד), **ו)** (נ"ל עלן), **ז)** יומנו מחוץ למחנה יומתון פל"ל רש"ל וע"ש, **ח)** (ע"ש שכתבו בד"ה על פתח נאוהל אחר).

תורה אור השלם

1. הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה: ויקרא כד יד
2. והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שפך הדשן ושרף אתו על עצים באש על שפך הדשן ישרף:
ויקרא ד יב
3. והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אתו באשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא: ויקרא ד כא
4. ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור:
ויקרא ו ד
5. וידבר משה אל בני ישראל ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה יי את משה:
ויקרא כד כג

גליון הש"ס

גמ' מכשיר ממכשיר עדיף ליה. עי"ל דף נב ע"ח תוס' ד"ה שכן:

הגהות הב"ח

(ב) במשנה חוץ לב"ד רחוק מב"ד שנאמר הוצא וכו' אמר אחד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

אן יש"י ד"ה נגמרה וכו' אבל פר שוחט ושומר ל"ל שחוט ישומר:

מוסף רש"י

וכשהוא אומר אל מחוץ למחנה בדשן. כהילכתה דשן המזבח והוליא את הדשן אל מחוץ למחנה, שאין ת"ל. אינו מלמד כלום, דאנא ידענא דאל מחוץ למחנה מוציאים אותו, דכתיב בפרים הנשרפים אל שפך הדשן וכתיב כהי מחוץ למחנה (יומא סח. ובזבחים קה:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com